

Планета на трьох

Радій Радутний

— Вражає, чи не так? — запитав генерал. Чи то запитав, а чи запропонував висловити щире захоплення.

Простягнувшись від обрію до обрію, прикритий ажурними переплетіннями трубопроводів, щоглами ліній електропередач, жилами кабелів, тросів та канатів — конвейєр справляв враження випатраних нутрощів якоїсь тварини. Ніби кита — але кита фантастичного, більшого за нормальних китів разів в сто. І враження це було... ну, скажімо так, не дуже приємним.

"Наче витягли кишки й змусили їх працювати окремо..." — подумав журналіст.

Враження посилювалося тим, що кишки тремтіли, гули, бурчали... і смерділи. Колись журналістові довелося бути присутнім на операції — сморід кишок, змішаний з гострими запахами ліків і анестезії... коротше, тут було майже те саме.

Майже.

Звичайні нутрощі всмоктували їжу і вивергали... відомо що. Ці — брали крихітні, мікроскопічні фрагменти плоті, тягли їх декілька кілометрів, споживали по дорозі гори електроенергії та хімікатів і вивергали — що? Та майже те ж саме... судячи з деяких генералів.

— Зверніть увагу, — продовжував генерал. — На кожному етапі йде найсуворіший контроль. Відхилення не повинні перевищувати... ну, конкретні цифри вам все одно нічого не скажуть...

"Угу-угу... тактовності воякам, як завжди, не позичати."

— ...але якби ми випускали щось таке, що можна поміряти, то ось вам аналогія. Довжина виробу — близько ста метрів, а відбраковуються ті, що їхній розмір відрізняється від еталона приблизно на десять мікронів!

Журналіст слухняно підняв брови й сказав "Ооооо!"

Звичайно, дати кругалю довкола конвейєру пішки було б важкувато. Генерал розумів залежність тону репортажу від настрою репортера. Не дурень він був, дурень генералом не стане, зупиниться максимум на полковникові. Тому вони їхали в невеликому електромобільчику і тільки у найцікавіших місцях зупинялися. Цікавих — з точки зору генерала, звичайно, і слід зазначити, що вона нечасто збігалася з точкою зору гостя.

— Продуктивність лише цього конвеєра — близько п'ятдесяти виробів на добу. — продовжував хвалитися генерал. — Уявіть собі — кожні півгодини сходить новий-новісінький виріб. Один за одним, практично однакові. До речі, про однаковість...

Він уважно подивися на гостя.

-... Якщо пам'ятаєте, експерименти з телепатією, розпочаті ще в п'ятдесяті роки двадцятого століття, провалилися, перш за все, через, так би мовити, різнокаліберні приймально-передавальної апаратури. Уявіть собі, що передавач мовить на частоті...

ну, скажімо сто кілогерц, а приймач... приймач мучиться, пнеться, напружується... ось, нарешті, починає вловлювати окремі імпульси — і тут раз! передавач замінили, і новачок не тільки змінив частоту, але і перейшов на принципово іншу систему модуляції. І все, так би мовити, скінчився досвід. Приїхали... До речі, ми справді приїхали.

Генерал першим вискочив з машини, струсив з штанів невидиму порошок, підійшов до вихідного агрегату.

— І приїхали, маю сказати, дуже вдало. Якраз через...

Він глянув на годинник — наручний. Зрозуміло, він показував те ж саме — секунда в секунду, — що і настінний. Тобто, наконвейерний.

— Через одну хвилину двадцять чотири секунди з'явиться виріб номер... е-е-е... 20354...

Дзенькнув зумер, біля агрегату заметушилися кілька фігур в робочих комбінезонах і масках.

— А маски навіщо? — запитав журналіст. — Якщо я правильно зрозумів, то виріб має бути практично готовим?

— Та як вам сказати... — вперше за весь час екскурсії генерал трохи втратив апломб. — Маски в основному захищають не сам виріб, а скоріше, робочий персонал... від неприємного запаху, бризок всяких... небезпеки, звісно, жодної, але неприємно.

Журналіст підняв брови — цього разу щиро, але тут зумер дзенькув ще раз, і ляда контейнера піднялася.

Й одразу все стало ясно.

З ящика вдарив раптом такий сморід, що журналіст, стоячи за десять метрів від установки, не тільки поморщився, але і мимоволі зробив два кроки назад. Поза увагою генерала той рух не лишився.

— А що ви хочете, — тихо, а може навіть, роздратовано пробурмотів він. — Кого хоч запхай в ящик на дев'ять місяців — і не так тхнути буде.

Виріб спробував-був самотійно зіп'ятись на рівні, похитнувся, але тут же був підхоплений двома санітарами (в масках). Ті мовчки чи то повели, а чи потягли його в душ. Душ складався з поручнів, соска з кранами і стоку... втім, кран чомусь було присобачено зовні. За мить і ця загадка роз'яснилася сама по собі — виріб стояв, хитуючись, а краном і соском керував санітар.

З кожною секундою виріб тримався на ногах все впевненіше, і вже до кінця обмивання... так, до кінця процедури вже язик не повертався називати новачка цим незграбним терміном.

Хлопець як хлопець. Не дуже гарний, але фізично розвинений. Шкіра занадто рожева, як у немовляти — але це ненадовго, пройде за пару тижнів. Ні волосинки на обличчі — ну і правильно, на біса нам вуса та бороди. На інтелектуала не схожий... зате підозріло нагадує генерала. Нічебто син.

— Знаєте, — сказав генерал трохи збентежено. — Скільки років вже цим займаюся, а все одно кожен раз — ніби в мене син народився.

Дивно — але чомусь саме зараз, коли генерал менше ніж на секунду визирнув з-під маски, журналіст раптом відчув до нього легку симпатію. Навіть не почуття — а, скоріше, його тінь... Але в наступний момент генерал знову став впевненим у собі, прямолінійним, грубуватим, підтягнутим солдафоном — і тінь зникла.

Новачок тим часом вийшов з душі — вже цілком самостійно. Щось запитав у санітара — той кивнув. Новачок теж кивнув, і майже не хитаючись, пішов у бік довгої сірої будівлі.

— Хотів би я знати, ким він стане... — задумливо пробурмотів журналіст. Тихенько-тихесенько пробурмотів. Але генерал почув і відреагував.

— Можу сказати абсолютно точно, — трохи самовдоволено вимовив він. — На даний момент у нас найбільша потреба в... е-е-е... операторі радіолокаційної станції на сході країни. Ворог розмістив там нову ескадрилью. Наша відповідь, як завжди буде асиметрична й непропорційна.

"Ну ось, — похмуро подумав кореспондент. — Ось ми й підійшли до головного. А коли ворог дізнається про нову радарну станцію — їхня відповідь також буде... асиметричною й непропорційною. Добре, хоч всякі випадковості в наш час неможливі... ніяку зграю качок не приймуть за першу хвилю ядерного удару... як колись у вже згаданому двадцятому столітті... до речі, а чи справді це так? Чи справді випадковості неможливі?"

— О, звичайно! — відчувалося, що на цю тему генерал може говорити тижні зо два без перерви. — Система зв'язку діє миттєво, стовідсотково надійно і безперебійно! Атака... я хотів сказати — наша контратака у разі ворожого першого удару — почнеться тільки якщо ми будемо мати чітке підтвердження від безлічі джерел.

"І точно так само думає ворог... — промайнуло в голові у кореспондента. — Це ж треба, який збіг! Хто б міг уявити, га!"

— ...наш Генеральний Штаб бачить те ж саме, що бачить кожен розвідник, кожен оператор локаційної станції, кожен спостерігач на супутнику. І цьому ж зв'язку жоден оператор ракетної установки ніколи, ніколи, ніколи не зробить спроби несанкціонованого пуску!

"Ще б пак! — крадькому усміхнувся журналіст. — Мізки-ж бо однакові! Якщо комусь з них спаде дурниця на думку — значить, усі одразу її негайно реалізують. Ой, що буде..."

— ...Оскільки мізки однакові — а за відхиленнями, як я вже говорив, ми стежимо особливо ретельно! — то наші, так би мовити, приймачі та передавачі функціонують не просто на одній частоті, але й, так би мовити, в однаковій фазі. Кожен з нас думає однаково, і відчуває однаково, і якщо одна людина, так би мовити, бачить зарубку на радарі, і ще один бачить спалах на стартовій позиції, а ще один — чує у навушниках шум від води, яка заповнює ракетну шахту в підводному човні — то ще один, який сидить у генштабі, приймає рішення... і про це рішення знають всі, до останнього оператора у віддаленому гарнізоні.

— Цікаво, — журналіст посміхнувся, але трохи криво. Він був колись у віддаленому

гарнізоні й там йому не дуже сподобалося. — А що тримає цього оператора у віддаленому гарнізоні?

— Почуття обов'язку, — негайно і без тіні усмішки відповів генерал. — Ми — єдина в історії армія, зпаяна почуттям, більш міцним, ніж присяга, братерство по зброї, любов до батьківщини, до грошей і так далі. Ми — це професійні солдати, які знають, що повинні робити, і як мають робити. У нас неможливі ні зрада, ні дезертирство. Кожен з нас охоче ляже на амбразуру і ввійде в гарячий реактор. І це буде не якийсь там героїзм — а просто виконання обов'язку...

"Ну так... — сумно усміхнувся кореспондент. — Точно. Людина з високим індексом обов'язку стала армією. А з низьким, та ще й зі схильністю до цинічних висловлювань — журналістом..."

— Але не обійдеться без поганих новин, — генерал чи то справді не помітив виразу його обличчя, чи то майстерно зробив вигляд. — Те ж саме, на жаль, стосується збереження військової таємниці. Як я вже говорив, зрада неможлива. Але противник, захопивши в полон будь-якого з наших солдатів — хоч підмітальника! — за допомогою сучасних методів допиту витягне з нього все! Абсолютно все, аж до довжини нігтів нашого міністра оборони. Що, на превеликий наш жаль, регулярно і відбувається. Приблизно раз на тиждень зникає один з наших солдатів. Тобто, він, звичайно, не зникає... знаєте, коли допитують одного, його біль відчуває вся наша армія.

Тижневий термін, до речі, народився саме тому, що більше тижня ми не витримуємо. Супротивнику пощастило більше — наші методи допиту більш гуманні, і його солдати витримують одинадцять діб. Саме зараз одного з наших хлопців... втім, не будемо про сумне. Тому немає сенсу застосовувати будь-які засоби маскування. Супротивник все одно знає розташування, наприклад, цього конвеєра — генерал тицьнув великим пальцем собі за спину — і всіх інших теж. Одне добре — ситуація абсолютно симетрична...

"Так... — меланхолійно подумав кореспондент. — І точнісінько так хлопці з того боку скрегочуть зубами, коли їхнього солдата тут піддають хімічній вівісекції. Щодо гуманності це він добре збрехав, молодець. Втім, кому б не прикро було визнати, що ворог на цілих чотири доби витриваліший. А ворожі конвеєри, до речі, точно так само випльовують по солдатів кожні півгодини. І так само тамтешній головком через слово вставляє паразити, лише не "так би мовити", а "як то кажуть". І так само витріщаються у монітори оператори РЛС, і смикаються від кожного шуму гідроакустики, і божеволіють ракетники з пальцями на кнопці... втім, ні. Що-що, а божевілля їм не загрожує. Не лишилося на землі людей, здатних хоч трішечки збожеволіти. Вимерли. Та й взагалі люди вимерли. Залишилися "вироби".

— Я вас задовольнив? — генерал був ввічливий, і ввічливо натякав, що інтерв'ю скінчилося.

— О, звичайно! — журналіст професійно всміхнувся, кивнув, і навіть простягнув руку для такого ж енергійного потиску. — Дякую вам, було дуже цікаво і пізнавально!

— А коли ж... — генерал як ніби злегка зам'явся. — Коли можна буде, так би

мовити, побачитися себе на екрані?

— А ніколи, — неуважно відповів кореспондент. — У нас же теж мізки однакові. Телепатичний система зв'язку, як у вас. І як у ворога. А телекамери, диктофони — це все просто так... традиція, так би мовити. Іграшки. Приблизно те саме, що ваші ракети і підводні човни.

— Ну і порівняння у вас... — генерал похитав головою і нервово провів пальцями по коміру, наче йому раптом повітря не вистачало. — Знайшли іграшки. Між іншим, ці іграшки гарантують мир. Хай німіцний, хай напружений — але все ж краще поганий мир, ніж непогана війна, так би мовити. Зрештою, на планеті три мільярди населення, а...

— Ой, та плюньте, — журналіст втомлено махнув рукою. — Яка війна? На планеті три мільярди "виробів" — але ж реально це лише три людини! Три людини на планеті залишилося, уявляєте! І всі про всіх все знають. Тут би з нудьги не здохнути, а ви — конвеєри! вироби! світ! війна! Тьху! Не набридло?

Генерал зітхнув і махнув рукою. Журналіст теж махнув рукою, буркнув щось на зразок "до побачення", і попрямував до початку конвеєра. Електромобіль йому був не потрібен — поспішати було абсолютно ні до чого.

Та й взагалі, йти нікуди.